

TRGOVSKI LIS

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pr
45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. —

četrt leta
v Ljubljani.

LETO VI.

Telefon štev. 552

LJUBLJANA, dne 18. oktobra 1923.

Telefon štev. 5

ŠTEV. 123.

Dr. Jože Pretnar.

Trgovina z Rusijo.

Če govorimo o današnji Rusiji, se ne moremo otresti groze in ogorčenja ob spominu na nečloveška grozodejstva, preganjanja in opustošenja, za katera je odgovoren danes vladajoči sovjetski režim. To nam je doslej onemogočalo skoro vsake stike z največjo slovansko državo. Toda čas dela svoje in zakoni narave gredo preko vsega. To vidimo tudi pri Rusiji. Sovjetski režim je v svojih idejah, predvsem pa v svojih gospodarskih načelih doživel popoln polom. Najhujšega sovražnika kapitala in uničevalca človeških dobrin in lastnine vidimo naenkrat ustvarjati sovjetske državno-kapitalistične organizacije in priznavati v gotovi meri zasebno lastnino. Sovjetski režim se hočeš nočeš mora ukloniti zgodovinsko preizkušenim gospodarskim načelom in zato danes svojo gospodarsko taktiliko temu primerno preorijentuje.

Ker antipatije v gospodarski politiki ne pomenijo prav nič, vidimo, da zapadnih držav vzlic pravnemu nepriznavanju sovjetske Rusije nič ne ovira, da bi preko svojih trgovskih in industrijskih eksponentov ne stremele z vso paznostjo in energijo, da vzpostavijo z Rusijo čim krepkejšo in koristnejšo gospodarsko stike. Boj za gospodarsko uspevanje in moč pač ne pozna formalnih zaprek.

Da se Rusija v vsakem pogledu polagoma konsoliduje, je danes povsod priznano dejstvo. Vzlic diplomatskim nasprotstvom in izolaciji od strani zapadnih držav se je znala uveljaviti pri raznih mednarodno-političnih konferencah. Kljub blokadi od strani inozemstva in katastrofalni krizi in propadu ruskega gospodarstva, ki je vladajočemu ekonomskopolitičnemu režimu moral slediti, je Rusija danes na potu gospodarskega ozdravljenja, s tem pa tudi gotovo političnega, socialnega in nacionalnega. Vedno pogostejša so poročila o ustanavljanju in obnavljanju industrijskih in trgovskih podjetij s pomočjo domačega državnega in privatnega ter s soudeležbo inozemskega kapitala. Čujemo o organizaciji zunanje trgovine, o porastu izvoza in o reorganizaciji valute z uvedbo »červonca«, ki si je pridobil trdna tla na inozemskih denarnih tržiščih, še bolj pa v notranjem denarnem in trgovskem prometu, kjer je postal podlaga skoro vsej trgovski kalkulaciji in obračunavanju. Iz tega izhajajo posledice že skoro vse civilizirane države, posebno pa njih gospodarski krogi. Inozemska trgovina in industrija gre preko vseh ovir v Moskvo po gospodarske stike, prav tako pa tudi sprejema prijazno ruske gospodarske emisarije.

Kaj porečemo k temu Jugoslovani? V naši precejšnji izoliranosti žal predobro občutimo, kaj je bila Jugoslovanom predvojna Rusija in kaj bi nam taka lahko bila danes in v bodoče. Nič ne bi bilo zato koristnejše za nas, kakor da z največjo pozornostjo zasledujemo razvoj dogodkov v Rusiji in da prej ali slej tudi sami stopimo v akcijo, če ne drugače, vsaj na gospodarskem polju. Pri tej priliki moramo s poudarkom zabeležiti imenovanje spretnega diplomata Balugdića za našega poslanika v Berlinu, kamor se stekajo niti političnih in gospodarskih odnošajev inozemstva z Moskvo. Najbližja bodočnost nam bo poka-

zala dalekosežnost in pomembnost tega dejstva. Med tem pa naši gospodarski krogi ne bi smeli zaostajati za inozemskimi. Vsako oklevanje bi nam utegnulo enkrat še občutno škodovati.

Resnica je, da danes naša industrija in trgovina še ni v takem položaju, da bi se mogla odločilno uveljavljati na sedaj nam dostopnih tržiščih. Še na domačih tleh ne more vzdržati pritiska tuje konkurence. Toda tudi druge, danes industrijsko močne države so bile nekoč v enakem položaju. Mislimo le na nekdanjo Avstro-Ogrsko in na njeno produkcijo in izvoz takozvanega »balkanskega blaga«. Pri tem ko je za svoj konzum morala uvažati, je slabo blago forsirano odpravila na sprejemljivi in lahko dostopni balkanski trg. Ta način produkcijske in izvozne politike bi veljal tudi za nas, ki smo sicer navezani na uvoz, ker vzlic lastni produkciji s kvaliteto domačemu konsumu ne moremo zadostiti. Mogli bi pa marsikaj izvažati. Kajera dežela bi nam bila za to prikladnejša kakor Rusija? Kratka in cena vodna pot po Donavi in morju nas veže z najprometnejšimi in najsprejemljivejšimi kraji južne Rusije, kjer je treba ljudi od pet do glave obleči in kjer bi naša kvaliteta našla kupca. Pri dobri kupčiji

bi naša industrija dobro uspevala in tudi krepkeje producirala, ker danes velik del svoje kapacitete sploh ne izrabljuje. Glede uvoza ruskih surovin nasprotno bi imeli v mnogem pogledu dosti več ugodnosti, kakor pa jih imamo pri sedanjem uvozu iz drugih dežel. Le z izvozom, če tudi za ceno žrtv, bi se naša industrija in trgovina okrepila, z njima pa tudi država, ki bi po tem potu dobila potrebno trdnost in odporčnost v gospodarskih bojih, kjer danes žal podlegamo. Naša izvozna in uvozna orijentacija bi se morala obrniti proti Rusiji, ki gotovo ne bo več dolgo to, kar je žalibog danes. Seveda je treba upoštevati dejanske razmere, posebno pa organizacijo ruskega gospodarstva, predvsem zunanje trgovine. V Rusiji je uveljavljen princip državnega kapitalizma, država hoče participirati pri vseh gospodarskih akcijah in se spušča v poslovanje le s krogi in koncerni, ki jih zaslanja močan kapital, ne v poslednji vrsti — država. V veliki meri gre za zamenjalni promet. Te težkoče in pogoje bi pri primerni organizaciji in s podporo poklicanih faktorjev mogla v gotovi meri premagati tudi naša industrija in trgovina. Treba pa je odločne akcije in to pravočasno, da ne bomo prepozni. Kajti drugi zelo hitijo.

Umetna inflacija v Angliji.

Zadnje dni prihajajo iz Anglije čudna poročila in dnevno časopisje se neprestano peča z njimi. Pravijo, da hoče Anglija začeti z inflacijo; vsaj za nekaj časa. To pa zato, da zniža kurz funta in tako pomaga svojim nezaposlenim delavcem, ki ki jih je menda čez dva milijona. Od konca vojske naprej je zasledovala Anglija strogo deflacijo, je število bankovcev kolikor mogoče omejila in je hotela na vsak način doseči z ozirom na dolar predvojno pariteto. In res je šel funt od 3.50 na 4.50, včasih še več, in je pariteto skoraj dosegel. Angleški industriji se ne godi dobro, obubožana Nemčija in ravno tako Rusija ne moreta kupovati; zlasti tekstilni industriji preči velik polom, dosedaj je bila prva na svetu. Zato, pravi vlada, bomo natisnili za sto milijonov funtov bankovcev, zmanjšali torej vrednost našega denarja in tako pomagali industriji zopet na noge.

Če so te novice resnične, bi bil tak način nekaj popolnoma novega. Inflacija je bila dosedaj večinoma le sredstvo v skrajni sili. V vojnem času so delale natiskalnice kar naprej, si pač drugače niso znali pomagati. Včasih so imeli z inflacijo tudi druge namene. V Argentini na primer se je začel papirni peso dvigati; da bi pa ohranila razvijajoča se industrija svojo konkurenčno zmožnost, so vpliv dvigovanja ustavili s tem, da so hitro ustvarili zakonito razmerje med papirnim in zlatim peso. Tudi v Avstriji so stabilizirali krono, ko je bila najnižja, zopet v interesu industrije. A nikdar še nismo slišali, da bi bil kdo v svrhu boljšega položaja industrije svojo valuto nalašč poslabšal. V Švici so sicer nekaj časa govorili o tem, izvedli pa načrta niso. Zato nekateri kar ne morejo verjeti, da bi hotela angleška vlada svojo valuto res poslabšati; to je že proti angleški tradiciji, ki polaga na trgovsko čast največjo važnost. To je tudi proti fiskalnemu interesu Anglije, ki je pravkar začela plačevati Ameriki svoje dolgov, ki bi se z ozirom na rastočo

vrednost dolarja povišali, če jih računimo v funtih. Vprašujejo se tudi, kakšen bi bil vpliv padanja funta na razvoj industrije. Res bi bile cene v tujih valutah potem manjše in angleška industrija na kontinentu uspešnejša. A to bi trajalo samo malo časa; kajti inflacijska zgodovina zadnjih let nam pravi, da žene vsaka inflacija domače cene in plače kvišku in gre spet seveda tudi industrija s svojimi cenami navzgor. Trajno bi se dalo industriji pomagati le, če bi funt kar naprej padal. To pa najbrž ni namen angleške vlade.

Na vsak način je že samo razpravljanje o taki odredbi dokaz, da je angleška vlada glede svoje industrije v veliki zadregi. Število brezposelnih se kar noče zmanjšati in se tudi ne more, če nima industrija odjemalcev in če še izdelanega blaga ne morejo spravili naprej. Torej pomoč industriji! Prvi korak bi bila ta inflacija, potem bi pa že videli, kako bo šlo naprej. Anglija bi se pomagala seveda lahko tudi drugače: pritisknila bi v reparacijskem vprašanju na Francijo in pustila Nemcem živeti, pa bi šlo. Ozdravljena Nemčija bi lažje kupovala. A vidi se vsak dan bolj, da je spustila Anglija krmilo vodstva evropskih zadev popolnoma iz rok in ga vodi spretno in dosledno sedaj le Francija. Zato se Anglija tega sredstva ne more poslužiti in išče drugih. Na kupčijemskem polju je nameravana inflacija prvi tak pojav in ga bo treba pozorno zasledovati.

Z vprašanjem razvrednostitve funta se bavi v tržaškem »Piccolu« tudi znani gospodarski strokovnjak g. A. Brunner, ki pravi, da so angleški poslovni krogi razburjeni nad vladajočo brezposelnostjo in nad dejstvom, da je domači produkciji nemogoče plasirati svojih izdelkov na tujih tržiščih zbog velike konkurence centralno-evropske industrije, ki je izkoristila razliko vrednosti lastnega denarja v inozemstvu, napram oni v notranosti v to, da je sorazmerno z državami, ki imajo zdravo valuto, znižala produkcijske stro-

ške za... od zlato pariteto. Da se doseže... nen, je neobhodno potrebno, da se ustvari, kjer še ne obstoja, diferenciacija med vrednostima sterlinga in zato bi bilo potrebno, da najprej sterling na svetovnih tržiščih vrednosti znatno pade, med tem ko bi pa smele mezde v Angliji sami slediti padcu sterlinga samo od daleč in počasi. Vpraša se: ali je mogoče doseči ta namen s projektom postopne množitve cirkulacije, ako se osebno ozira na to, da gre tu za državo, katere mednarodna bilanca je čezmerno aktivna in ki je ostala taka tudi sedaj po sistemizaciji vojnega dolga napram Združenim državam? Ako se načrt, kakor je razvidno iz govora angleškega ministra, naslanja samo na povečanje cirkulacije, ne bo mogoče doseči zaželenega namena, kajti neglede na težkoče, da se že itak zadostno kroženje še pomnoži, bi še nadaljnja milijarda sterlingov povzročila v prvi etapi samo znatno podraženje življenskih potrebščin in zato tudi cele produkcije, medtem ko bi se padec vrednosti sterlinga v inozemstvu izvršil samo počasi in v dolgih razmahi, s čemer bi se doseglo samo nasprotno rezultate. Kdor je tedaj sugeriral angleškim finančnikom ta način poboljšanja sedanjega položaja, ni, tako pravi g. Brunner, niti študiral, niti razumel tehnike, ki je ustvarila državam centralne Evrope tako zavidljiv položaj in je istočasno pozabil, da mehanični zakon o »kvantiteti« so že prekosile izkušnje vojne in povojne in da je mogoče doseči zaželeni uspeh samo s tem, da se najprej zniža vrednost denarja v inozemstvu z večjimi spremembami postavk v mednarodni plačilni bilanci.

K. Tiefengruber.

Sistematična revizija trgovskih knjig.

Revizijo trgovskih knjig je treba pred vsem po določenem načrtu vršiti; uspeh kontrole bi bil jako dvomljiv, če se revizor ne drži gotovega reda pri pregledovanju in sicer reda, ki je po praktičnih izkušnjah za obratno škontracijo najbolj primeren.

Revizijska praksa trgovskih knjig si je osvojila v tem smislu sledeča pravila, ki so vsestransko strokovno odobrena:

V prvi vrsti je treba ugotoviti vse knjigovodne okolnosti predno še se začne s pregledovanjem obratnih knjig.

Pri pregledovanju zopet je treba vso stvarino razvrstiti ter delati po določenem načrtu.

Revizor napravi točen popis vseh v dohitem obratu rabljenih knjig, beležnic in računskih pripomočkov, da se prepreči izguba ali odstranitev enega ali drugega teh dokumentov, ki bi utegnili vsebovati kompromitirajoče vknjižbe.

Nato se vzame na zapisnik osebo, kateremu je knjigovodstvo poverjeno in sicer se ugotovi natanko za katero knjigo so posamezniki odgovorni, zabeležiti je dobo, v kateri obstoji za vsakega pripadajoča obveznost.

Vse to velja za čas, na katerega se raztegne revizija, oziroma če se gre za splošni pregled, je treba v obzir jemati vsaj preteklih 10 let.

V zapisniku mora biti razvidno, na kak način se je vknjižba v posamezne pripomočke vršila, kdo je izdal zadevna pravila, določbe itd.; vse

to je potrebno, ker je važno, da se omeji odgovornost za vsako prizadeženo osebo.

Ugotovili je treba, komu so bila posamezna opravila za podjetje poverjena, v katerem obsegu, do katerega jamstva in sicer v smislu trgovsko-sodne protokolacije, pred vsem kako se je reševala trgovska korespondenca, kdo je vknjiževal, kdo urejeval spise in kopije. Popisati se mora način denarnih vplačil in izplačil ter očitnost tozadevnih dokumentov.

Dejanski popis mora vsebovati po katerih načelih so se vodile knjige, predložiti je treba razne knjigovodne naprave podjetja, tako da se dobi zanesljiva slika o celnem upravnem aparatu; važno je tudi, da se obrazloži, zakaj se je podjetje posluževalo tega ali onega načina knjigovodstva ali specijelne naprave.

Ugotoviti se mora, če se oblika in način knjigovodstva sploh s tozadevnimi zakoni določbami ujemata; pri tem se je ozirati na predpise trgovskega zakona glede:

- a) pristojbinskega zakona, če so obračne knjige pravilno kolekovane;
- b) trgovskega prava;
- c) davčnih zakonov;
- d) zakona, ki se tiče družb z omejeno zavezo, če se gre za tako podjetje;

e) posebnih točk trgovskega zakonika, ki se nanašajo na komanditne družbe, če imamo s takim podjetjem opraviti;

f) pri delniških družbah: glede točk, ki vsebujejo zadevne določbe trgovskega zakona.

Dalje se je ozirati na besedilo pravil, v kolikor ista pri družabniških podjetjih določujejo poslovanje v knjigovodstvu.

Posebna pozornost je priporočljiva shranjevanju književnih prilog in korespondence ter registraturi.

Seveda se bo revizor zanimal temeljito za blagajno ter njeno kontrolo. Tu je treba ugotoviti, na kak način se razpolaga z bančnim dobrometjem in za slučaj, da je podjetje v posesti vrednostnih papirjev, kje se isti shranjujejo, kdo z njimi razpolaga.

Sedaj pridejo na vrsto kronološke beležnice, to je journal in blagajniška knjiga, tem sledi revizija glavne knjige, saldo-konta in bilančne knjige in pri dvostavnem knjigovodstvu glavne ali bilančne knjige.

Konečno se pregledajo pomožne knjige, ki so v obratu običajne, n. pr. skladiščne, odpravne, naročilne, pošne in slične knjige.

Revizija se nato raztegne na inventarne beležbe, ki se morajo kriti z vknjižbami v prej navedenih žurnalih. Prepričati se ima, da so inventarizirani predmeti tudi res navzoči, oziroma izkazana aktiva in pasiva res obstoječa.

Pri obračih, v katerih je uvedeno dvostavno knjigovodstvo, je treba preizkusiti izkaz izgube in dobička.

Vse postojanke tega izkaza se morajo ujemati z vknjižbami revidiranih knjig.

Brezdvomno se najdejo slučajji, pri katerih se revizija ne da strogo po popisanem vspehodu vršiti, bodisi, da zahtevajo stvarni razlogi ali druge okolnosti drugačno razvrstitev gradiva, pa v načelu se zanesljiva revizija mora držati opisanih

Poziv

interesentom v Sloveniji, da javijo svoje tirjalve, nastale iz dobav naših državnih upravi.

Med vzroke, ki povzročajo pomanjkanje denarja na našem trgu, spadajo tudi dolgovi naše države za razne dobave. Znano dejstvo je, da je v Sloveniji mnogo podjetij, ki imajo tirjalve napram državi iz raznih dobav. Gre gotovo za znatne vsote, vendar vsota vseh teh tirjalcev ni znana. Za akcijo, ki ima namen pospešiti plačilo predmetnih državnih dolgov, je pa največje važnosti, da ugotovimo za Slovenijo, kar mogoče točno vsoto državnih dolgov, izvirajočih iz raznih dobav državnih upravi. Trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo v Ljubljani zato zategadelj pozivlja industrijalne, trgovske in obrtne interese v Sloveniji, da ji takoj sporoče pismeno: 1. Koliko znašajo njih tirjalve iz dobav naših državi po stanju 20. oktobra 1923. 2. Kakšno blago so dobavljali in kateremu mestu državne uprave. 3. Kdaj so nastale tirjalve.

F. P.

Zakaj „Nema pare“?

Če bi bil temu vprašanju dal naslov: »Pravi vzroki pomanjkanja denarja«, bi bil najbrže že samo naslov marsikoga odvrnil od čitanja prvega stavka. In to je skoro naravno. Kajti pravih vzrokov za današnje denarno mizerijo je bilo in je še vsak dan po vseh listih toliko na izbero, da bi bilo res težko najti iz vseh teh »pravih« vzrokov res pravega.

V svojo sramoto moram tu javno priznati, da se ves čas svojega življenja nisem nikdar zanimal niti za zgodovino denarja sploh, niti za valulna vprašanja. Doslej sem se z denarnimi krizami pečal samo tedaj, kadar sem bil — brez denarja. Šele vis major vojne me je opozorila na razmišljanje o vrednosti in nevrednosti denarja. Jaz, ki sem dolga leta preje stiskal vsak vinar, sem sredi vojne začel razsipavati denar, čeprav ga ni bilo odveč. Ko sem ponujal za stokratno prejšnjo vrednost denar za kosček kruha in mi je bil ta lepi denar, za katerega sem preje dobil celo pojedino, zaničljivo zavrnjen, ponujal pa od moje strani koprneči kos kruha za — eno cigareto; ko sem videl, kako so sicer stari denarni stiskači po naših dolenjskih gričih mestjanom dajali živila tudi

za staro obleko, denar — tudi veliko denarja — pa odklanjali: tedaj sem se seznanil z zgodovino in vrednostjo denarja. Naturalno gospodarstvo je prišlo zopet v veljavo, denar, posebno papir, je stopil iz svoje veljave kot sredstvo izmenjave dveh različnih vrst blaga med dvema različnima interesentoma.

Ali to spomnim le mimogrede, ker je še danes mnogo ljudi, ki niti tega primitivnega zakona o postanku denarja ne poznajo in ker sploh danes vse vidi spas edinole v denarju.

Ob prevratu, ko je bilo še denarja dovolj, oziroma preveč, sem opazil kako malo ljudje spoštujejo manjše denarne vrednote. Natakarni niti več hotel pogledati 10 vin. napitnine, le milostno je sprejel saj 20 vinarjev. Da nisem bil sam tak opazovalec, o tem sem se prepričal iz popisov Čehoslovakov po naši rivijeri. Tudi oni so izražali začudenje, kako mi sami diskreditiramo svoj kovinski drobiž, ki naj bi imel vendar večjo vrednost, kot papirna nota. Že na podlagi teh opazovanj, so nam Čehi že takrat prorokovali današnjo krizo. To razkošno razmetavanje denarja v napitnine, ki je pravzaprav nekaj malenkostnega, so k nam v Slovenijo zanesli — brez zamere — brati Hrvati. Živo je v spominu celi naši družbi, ko smo na mizi v Veliki kavarni v Mariboru puščali po 20 vin. napitnine in kako nas je pri tem zapostavila hrvatska družba z dvema kronami napitnine za samo eno črno kavo, ki takrat niti toliko veljala ni. Zgledi vlečejo — to pot so nehoče vlekli tudi pri nas in nas tekmo par let, ko smo zamenjali krono z dinarjem, dovedli v današnje razmerje.

Pokazali sem le hotel s tem malim vzgledom, kako smo pričeli v malem diskreditirati vrednost denarja.

Pri tem opazovanju pa sem prišel že v prvi povojni dobi na sled še na neko drugo zlo, na katerega posledice sem tolikokrat opozarjal tudi javno. Imejitelji stanovanj so se zmislili, da prekomerno podražijo najemnine tudi za stanovanja, ki že leta niso bila popravljena in za katera niso lastniki niti vinarja žrtvovali tudi ne po prevratu. Opozarjal sem, da mora to neutemeljeno pretrgano povišanje najemnine povzročiti podraženje tudi drugih življenjskih predmetov, kajti najemnik mora zahtevati višjo plačo in tako gre veriga dalje. Res so to eno podražjenje takoj izrabili demagoški voditelji raznih strokovnih organizacij; sledil je štrajk za štrajkom, njim pa višje cene in splošno podraženje. Država sama je uvidela pretečo katastrofo ter izdala znani nesrečni zakon o pobijanju draginje. S tem smo prišli pa na pravi tir. V hiši, kjer je gospodar zapravljiviec, ne more biti štedljivcev tudi ne med družino. Država, ki hoče razumno gospodarstvo, mora tudi sama biti vzor-gospodar. Naše vlade pa so ravno ob času, ko so izdajale zakone o

pobijanju draginje, same brez povoda podraževale monopole (n. pr. tobak, vžigalice); so razsipale denar za razne nepotrebne komisije; so pusile in še pusile na polju ležali milijardne vrednosti demobilizacijskega blaga; so z nesrečno finančno politiko same diskreditirale našo valuto v inozemstvu; so dobavale in še dobavajo svoja naročila v inozemstvu, dočim ostajajo našim dobaviteljem dolžne milijarde in s tem jemljejo sebi in državi ugled in zaupanje; so nalagale in še nalagajo našim produktivnim krogom pretrana bremena, ki se končno prevale na konsumenta v obliki novega podražanja in zaostajanja produkcije. Vse to in še mnogo druge krivde v naši notranji in vnanji politiki imajo na vesti vse dosedanje vlade. Posledice? Najprej denarja v izobilju, nestabilnost valute, ki je naravnost onemogočila razne najnujnejše industrije (n. pr. gradbeno), potem deflacija, ki je sicer edino sredstvo za ozdravljenje valute, ampak na njenem višku je sedanja vlada ponovila stari greh prejšnjih vlad: nova, pretrana davčna bremena na produkcijske sloje, ki so s tem primorani na zopetno podraženje, ki mora zadeti s konsumentom vred tudi producenta v zastoju blaga.

To bi bil v obrisih en del pravih vzrokov pomanjkanja denarja. In ta del gre na račun vlade. Drugi del, o katerem še spregovorim, v kolikor se ga nisem že doslej dotaknil, pa leži v prekomernem razsipavanju denarja in nesmotreno gospodarstvo — torej na nas samih.

Trgovina.

Trgovinski odnošaji z Avstrijo. Ministrstvo za trgovino in industrijo name-rava naše trgovinske odnošaje z Avstrijo postaviti na širšo podlago in je zato sklenilo, da pošlje na Dunaj komisijo, ki se bo imela domeniti z avstrijsko vlado o sklenitvi stalne trgovinske pogodbe. Za to komisijo sta določena načelnika ministrstva trgovine dr. Milan Todorović in g. Savić ter upokojeni carinski ravnatelj Slavko Kukij.

Industrija.

Tudi madžarska tekstilna industrija se hoče vreči na Balkan. Budimpeštanski kreditni banki blizu stoječi tekstilni trust hoče pritegniti v svoj delokrog tudi Balkan. Kakor poročajo budimpeštanski časopisi, delajo tovarne Kocske in Bereszaba s polnim obratom, da podvzamejo eksport na balkanska tržišča.

Denarstvo.

Francosko posojilo naši državi. Francoski poslanik na našem dvoru Clemens Simon biva po uradnih poslih že deli časa v Parizu. Povrne se tekom teh dni, da prisostvuje kršnim svečanostim prestolonaslednika. Njegovo bivanje v Parizu je v glavnem v zvezi z realizacijo francoskega posojila naši državi v znesku 300 milijonov frankov. Zakon o posojilu je sedaj v razpravi v senatu.

LISTEK.

Gustav Freytag.

Dati - Imeti.

(Nadaljevanje.)

Danes je bil srečni dan, ko je mladi trgovec nesel svoj veliki kapital v žepu domov. Preletel je cesto, preletel stopnice, ki so vodile v njegovo skromno sobico, — veselje mu je skoraj vzelo um. Skakal je po sobi, glasno se smejal radosti in vprašal gospoda Hippusa, ki ga je že nekoliko ur pričakoval: »Kako vino želite piti, Hippus?«

»Vino samo še ne bo zadostovalo«, previdno odvrne Hippus. »Sicer pa že dolgo nisem pil ogrskega vina, prinesi mi ga steklenico, — ali počakaj rajši, dovolj je tema zunaj, grem sam ponj.«

»Koliko stane?«

»Dva tolarja.«

»Mnogo denarja je to«, vzklikne Itzig, »toda danes je vseeno. Tu imate!«

Z oblasno kretnjo seže v hlačni žep, privleče iz njega dvotolarski novic ter ga vrže predenj na mizo.

»Dobro«, pokima Hippus in urno hlastne po denarju. »Toda to še ne bo zadostovalo, sinko moj. Od tvoje dobička zahtevam tudi odstotke. Z ozirom na to, ker sva stara znanca in ker se svojih prijateljev ne sme odirati, se hočem zadovoljiti s petimi odstotki od vsote, ki si jo danes prejel.«

Itzig je onemel, njegov jasni obraz se je hipoma zresnil, in z odprtimi usti je gledal na črnega moža na zofi pred seboj.

»Ne ugovarjaj nič«, hladnokrvno nadaljuje Hippus in vrže Itzigu preko svojih očal škodoželjen pogled. »Ne drzni si mi izreči niti najmanjšega predbacivanja, saj se poznavam med seboj. Moja zasluga je, da si prišel do denarja, edino moja. Ti potrebuješ mene, in kakor vidiš, tudi jaz včasih tebe potrebujem. Odšlej mi na mestu štiri stotake od svojih osem tisočakov!«

Itzig je hotel govoriti.

»Molči«, ponovi Hippus in udari

z novcem ob mizo. »Denar sem!« Itzig ga pogleda, seže končno v žep in položi dva bankovca pred Hippusa.

»Še dva,« nadaljuje Hippus z istim glasom. Itzig priloži še en stotak. »In zdaj še zadnjega, sinko moj,« ga vzpodbodi Hippus in potolče zopet z novcem ob mizo.

Itzig se je trenotek obstravljal in boječe pogledal starca, kateremu je neko hudobno veselje sijalo iz oči. Od tega obraza ni mogel pričakovati nikake popustljivosti. Segel je torej zopet počasi v žep, položil četrti stotak na mizo ter s komaj slišnim glasom dejal: »Motil sem se v vas, Hippus.« Nato je izvlekel svoj žepni robec, se obrnil proti oknu in si obrisal vlažne oči.

Hippus se je malo briga za ginjeno razpoloženje svojega učenca. Otipaval je bankovce, kakor dragoceno, ki jo je pred dolgim časom izgubil in je danes nepričakovano zopet našel. Končno je svoj plen vtičnil v žep in dejal: »Ako si vse mirno premisliš, boš uvidel, da sem ravnal s teboj kot z dobrim prijate-

ljem. Lahko bi bil zahteval veliko več.«

Itzig je stal pri oknu in gledal venkaj v noč. Bilo mu je tesno pri srcu, da bi najrajši na glas zajokal. Ker ni dobil Hippus na svoje tolažilne besede nikakega odgovora, je počasi vstal in dobrodušno dejal: »Ne jemlj si tega preveč k srcu, ti norček; ako bom prej umrl kot ti, te postavim za svojega dediča. Tedaj dobiš svoj denar zopet nazaj, ako bo seveda od njega še kaj ostalo. Zdaj grem pokušat vino. Na tvoje zdravje bom pil, rahločutni Itzig.« Po teh besedah se je splazil starec ven.

Se enkrat je pofegnil Itzig z robcem preko obraza in si obrisal grenko solzo, ki mu je polzela po licu navzdol. Njegovo veselje nad dobičkom je bilo uničeno. Jasno se je zavedal, da je izgubil pri tem dogodku še več kakor samo svoj dragoceni denar. Edini človek na svetu, do katerega je čutil nagnjenje in od katerega je pričakoval zvesto prijateljstvo, se je obnašal proti njemu brezčutno samoljubno in sovražno. (Nadaljevanje sledi.)

Kako Čehi varčujejo. Kakor poročajo češki listi, so hranilne vloge v čehoslovaških hranilnicah v septembru prekoračile deseti milijard čk. V septembru se je vložilo skupno 433 milijonov čk in znaša prirastek 71 milijonov.

Denarni promet z Ameriko. V poštnem ministristvu se vrše sporazumno s finančnim ministrom posvelovanja glede uvedbe pošno-čkovnega prometa z Ameriko ter glede prometa z denarnimi pismi z inozemstvom v obče. V Ameriko bo dovoljeno pošiljati do 100 dolarjev, dočim se lahko iz Amerike nakažejo poljubne vsote. Pri odpošiljanju denarnih pisem bo moral vsak pošiljatelj podpisati izjavo, da vsebina odgovarja vsakokratnim deviznim naredbam in da z njimi ni v nasprotju.

Davki.

Zadružništvo in izenačenje davčnih zakonov. Glavni zadružni savez je te dni na kongresu v Celju zavzel stališče tudi glede davkov. V resoluciji se povdarja potreba, da se davčna bremena polom enotnega davčnega bremena izenačijo v smislu določila naše ustave, da bodi davčna obveznost splošna in vse državne davčnine enake za vso državo po davčni moči in progresivne. Zadružništvo smatra vse druge načine, kako se izkuša povečavati državne dohodke, n. pr. potom linearne povišanja, povišanja carinske tarife itd., za škodljive in neprimerne, ker še bolj povečujejo razlike, ki obstoje glede višine davkov v posameznih pokrajinah. Glede izenačenja zakonov o neposrednih davkih se zavzema zadružništvo za davčni sistem, ki bi v polni meri ščitil delo in z njim združene dohodke in donose ter zmanjševal dohodke iz dohodkov, ki ne dohajajo iz dela, do one izmere, ki je tehnično mogoča. Zadružništvo samo naj se glede davkov zaščiti s posebnim zadružnim zakonom.

Carina.

Carinska konferenca. 15. oktobra se je pričela v Ženevi konferenca za rešitev mednarodnih carinskih vprašanj, o katerih smo že pisali v našem listu. Na konferenci je zastopana tudi naša država. Svojega delegata pa ima na konferenci tudi zagrebška trgovska zbornica.

ITO ZOBNA PASTA sigurno odstranjuje zeleni rob na zobeh.

Promet.

Odpreda polnikov v Avstrijo, Nemčijo in Čehoslovaško. Vsled velikih tarifnih izprememb se izza dne 15. septembra t. l. polnikom v Avstrijo, Nemčijo in Čehoslovaško do nadaljnjega ukrepa ne izdajajo več direktne vozne karte.

Znižanje blagovne prevoznine iz Trsta in Postojne na Reko. Na inicijalno reškega guvernerja je italijanska železniška uprava znižala prevoznino po železnicah za blago na progi Reka - Postojna in Reka - Trst za 50%. Tako se transporti za Reko bližajo jadranskim tarifom, katerih doslej ni bila deležna. Tudi za dovoz riža na Reko do 5000 ton je dovoljeno enako znižanje, da bi se tako pomagalo domači reški tvornici.

Prometne omejitve. Državna uprava južne železnice objavlja: Prometna omejitev za pošiljke drv na naslov Andor Holzindustrie A. G. za postajo Budapest deli vasut, razglašena v objavi štev. VII, pod točko 27, se razveljavi. Vse dosedaj za postajo Budapest dunaparti teherpalyaudvar — v objavi štev. 7, pod točko 26. in 28. — razglašene prometne omejitve se ukinejo in veljajo sledeče prometne omejitve za to postajo: a) promet s prekrcavanjem v ladje (parnike) in obratno na postaji Budapest dunaparti teherpalyaudvar je dovoljen samo za pošiljke v vozovnih nakladah medtem, ko je komadna roba od prekrcavanja izključena; b) sprejemanje pošilk na naslov »Oeffentliche Lagerhäuser der ungarischen Eskompte und Wechselbank« za postajo Budapest dunaparti teherpalyaudvar je ukinjeno; c) nadalje, je ukinjeno sprejemanje pošilk na naslov »Hungaria Dampf-mühle« za postajo Budapest dunaparti teherpalyaudvar. Izvzet je premog; d) sprejemanje sledečih pošilk v vozov-

nih nakladah: drv, gradbenega in okroglega lesa, peska, opcke, premoga in oglja za postajo Budapest dunaparti teherpalyaudvar je ukinjeno. Izvzete so pošiljke, naslovljene na lasnike industrijskih tirov in brodarstva povzela ter one pošiljke, ki so določene za gradbo novega pristanišča, nadalje pošiljke premoga za sledeče tvrdke: Cserpy, Szarvassy, Gariller Bela in Christliche Wirtschaftst Vereinigung.

Radio-postaja na Reki. Zadnji poskusi za kolavdiranje nove postaje za brezžični brzojav so se dovršili. Poslano je bilo nekaj brzojav na postajo kr. mornarice v Centocelle. General Giardini je poslal brzojavke prigodnice na ministrskega predsednika, ministra za mornarico Thaon de Revela, senatorju Marconiju ter ministru pošte in brzojava Cesarò-u.

Prevod spisanih podatkov v mednarodnem tovarnem prometu. Inozemske železniške uprave, ki upravljajo direktni tovarni promet, se priložujejo, da dohajajo na njihove proge pošiljke, opremljene z mednarodnimi tovar. listi, kateri so izpolnjeni le srbsko-hrvatsko ali slovensko. Število takih tovarnih listov se tako množi, da morajo obmejne poslaže, ki prevajajo te podatke, vsled preobremenosti s takim delom zadrževati tranzitno blago, s čemur se obmejni promet jako ovira. Na podlagi bernske konvencije o železniškem tovarnem prometu in tarifskih odredb za železniški promet med našo kraljevino na eni strani in Nemčijo, Avstrijo, Čehoslovaško in Madžarsko na drugi strani je železniška uprava vsled ponovnih priložb odredila, da morajo vsi podatki o vsebini pošilk na tovarnih listih spisani v srbo-hrvatskem ali slovenskem jeziku, bili prevedeni na francoski ali nemški jezik. Kdor ne zadosi tej odredbi, se mu odkloni prevzem pošilk. Obmejna postaja je dolžna preskrbeti prevod le v onih primerih, v katerih je ta ali ona postaja le pomočoma prevzela tovarni list brez predpisanega prevoda. Obmejna postaja nastopa v takih primerih kot pooblaščenca odpošiljatelja, vendar pa železniška uprava ne jamči za pravilnost prevoda.

Izvoz in uvoz.

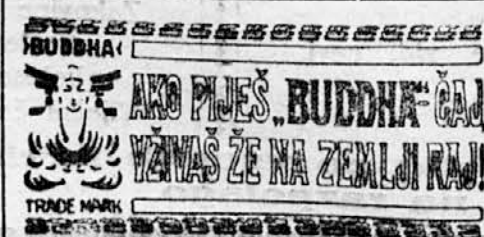
Izvoz v mesecu maju 1923. V mesecu maju t. l. se je iz naše države izvozilo blaga v vrednosti 576.393.829 Din. Najobsežnejši je bil izvoz v Italijo in Avstrijo, ki je dosegel vrednost 184 milijonov 849.679 Din, oziroma 171.318.591 dinarjev. V Švico uvoženo blago je bilo vredno 40.506.422 Din. Nadalje se je izvozilo v Čehoslovaško za 33.258.305 Din, v Nemčijo za 30.643.161 Din, na Ogrsko za 23.153.679 Din, na Angleško za 17 milijonov 608.727 Din, na Francosko za 15.824.469 Din, na Grško za 15.824.469 dinarjev in v Albanijo za 14.304.590 Din blaga. V navedene države se je izvozilo torej za 548.698.290 Din blaga, to je 95,19% celotnega izvoza v mesecu maju 1923, dočim je znašal izvoz v ostale države le 27.695.539 Din, to je 4,81% celotnega izvoza. Med temi državami zasedajo glavno mesto Bolgarska z 7 milijonov 774.670 Din in Reka z 7 milijonov 424.311 Din.

Automat
(tudi na električni pogon)
THE REX CO., LJUBLJANA.

Trgovski register.

Vpisale so se naslednje firme: 983. Sedež: Lajtersberg pri Mariboru. Besedilo firme: Opekarna Lajtersberg Franc Derwuschek. — 984. Sedež: Maribor (Veltrinska ul. 8). Besedilo firme: Ser-cer & drug, zaloga pohištva in mizarstva. — 985. Sedež: Murska Sobota. Besedilo firme: Braša Siflar.

Izbrisala se je naslednja firma: 994. Sedež: Ljubljana. Besedilo firme: »Fortuna« Irgovska družba Bizjak & Podkrajšek, Ljubljana.

Razno.

Minister za socialno politiko in Irgovska bolniška blagajna. Minister za socialno politiko g. dr. Dušan Peleš je bil dne 16. t. m. v Ljubljani. Spremljal ga je načelnik oddelka g. dr. Kuželi. Minister je celo dopoldne sprejemal zastopnike uradov, deputacije in zasebne stranke. Glede Irgovske bolniške blagajne sta pri g. ministru intervenirala prisilav Irgovske in obrtniške zbornice g. dr. Pless in tajnik Irgovskega društva »Merkur« g. Valentin Urbančič, ki sta g. ministru obrazložila stališče, ki ga zavzemata v vprašanju Irgovske bolniške blagajne slovensko Irgovstvo in Irgovski nastavljenici. Prosila sta g. ministra, da bi se tudi on zavzel za to vprašanje ter zastavil svoj vpliv za to, da se reši v smislu vposlanih utemeljenih predlogov. Minister je obljubil, da bo zahteval slovenskega Irgovstva in Irgovskih nastavljenec, v kolikor mu je to v okviru zakona za zavarovanje delavcev mogoče, ugodil.

Reorganizacija Okrožnih uradov za zavarovanje delavcev. O priliki svojega bivanja v Ljubljani je minister za socialno politiko g. dr. Peleš deputaciji obrtnikov med drugim izjavil, da bo imel z Zagrebu konferenco, na kateri se bo v glavnem razpravljalo o znižanju režije pri boln. blagajnah, kar naj bi omogočilo nižjati prispevke, ki danes tako močno tlačijo obrt, Irgovino in industrijo. To akcijo g. ministra toplo pozdravljamo in prepričani smo, da bo uspeh za vse strani zadovoljiv. Kakor čujemo, bo v petek 19. t. m. pri tukajšnjem Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev seja glede sistemizacije mest uradnikov, ki so zavodu neobhodno potrebni. Opozorjamo pri tej priliki, da je ravno sedaj prilika, da se režijski stroški socialnega zavarovanja znižajo na ta način, da se določi samo toliko mest, kolikor jih je v resnici potrebno ter da se drži v službi samo take uradnike, ki bodo kos svoji nalogi. Odločno smo pa proti temu, da se bodo sistemizirala mesta po številu uradništva, ki je že sedaj v službi. Če bo ravnanje Okrožnega urada ravnalo drugače, bo storilo velik greh, ki bo znal imeti usodopolne posledice.

V verskozakladnem gozdu Krakovo pri Koslanjevi je oddati okroglo 686 plm izdelanega hrastovega lesa za tehnično porabo. Pismene, pravilno kolekovane (3 in 20 Din) ponudbe z 10% vadijem je vložili do 24. oktobra 1923 dopoldne pri direkciji šum v Ljubljani, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Volitve v trgovsko-obrtno zbornico v Gorici. Ze večkrat so se pojavile iz gorških trgovskih krogov zahteve, da naj se končno razpišejo volitve v trgovsko-obrtno zbornico ter izvoli upravni svet, ki po razpustu v l. 1915 ni bil več obnovljen. Na te zahteve odgovarja sedaj tajništvo zbornice, da je že večkrat urgiralo pri ministristvu za trgovino v Rimu razpis novih volitev, toda brez uspešno, ker ministristvo najbrže namerava prej izvesti reformo poslovnega reda Irgovsko-obrtnih zbornic in šele potem razpisati volitve.

Učinek pocenitve premoga na češko industrijo. Zanimivi so podatki, kakšen vpliv bo imela na Češkem zadnja pocenitev premoga na cene industrijskim produktom. V produkciji železa za najbližjo prehodnost pocenitve ni pričakovani, posebno, ker proizvodnje surovega železa konsumira le koks in je tem ceno le malenkostno popustila. V strojni in metalni industriji je pričakovali padca cen za 8 do 10 procentov. Tekstilna industrija bi pri polnem obratovanju mogla popustiti le prav malo. Pri steklarski industriji je treba računati z znižanjem, ki so ga podjetja že preje izvedla v pričakovanju padca premogovnih cen. Zato v tej panogi na pocenitev, v kolikor je ne bo povzročila konkurenca, ni upali. Malenkostnega padca cen je pričakovali pri cemenitvah, nekoliko občutnejšega pri porcelanskih izdelkih, ker znaša v produkcijskih stroških kvota za premog okrog 30%. Tovarne novega sladkorja pridobe pri produkciji 50 milijonov q sladkorja 16 milijonov Kč, rafinerije pri 8 milijonih q belega sladkorja pa okrog 8 milijonov čeških kron. Vendar sladkorna industrija ne bo dosti pridobila, ker se je s potrebnim premogom za letos preskrbela še pred pocenitvijo.

Francija bo zapustila Poruhrje, ko bo plačana. Dne 14. t. m. je predsednik francoske republike Millerand v svojem govoru v Evreux omenil, da je Francija najbolj v Evropi trpela radi vojne; dalje je izjavil željo, da bi Rusija kmalu spet vstala. Dostavil je, da je moral biti izid svetovne vojne tak; kajli krivica iz leta 1871 ni mogla ostati nekaznovana. Pravica je prinesla svobodo tlačnim avstrijskim narodom. Nato je Millerand poviševal Društvo narodov, ki da je vskliko na Francoskem. Nadaljeval je, češ nove države vedo, da ne bo Francija trpela, da bi ji kdo kršil zmago; Francija je za lesno prijateljstvo med narodi, ki so zanj žrtvovali. Glede vojne odškodnine je rekel, da je morala Francija iz svojega žepa porotiti že 100 milijard za vpostavitve porušeni kraj; radi tega je vpeljala tako ogromne davke (leta 1913 je plačal posamezen Francoz povprečno 460 frankov, a danes plača 2478 frankov!). — Glede notranje politike je predsednik omenil, da bo tudi za Francijo prišel čas, ko bo skrčila vojaško službo; a za enkrat Francija ne sme pozabiti lekcije iz leta 1914. — Tudi v mestu Louviers je izpregovoril. Tu je Millerand omenil, da je bila Francija prisiljena zasesti Poruhrje, ker si je morala poiskati jamstev; radi tega ne bo prej izpraznila Poruhrja, dokler ne bo popolnoma plačana.

Povojna trgovina z lesom v Trstu. V »Jugoslovanski šumi« v Zagrebu objavlja v 41. številki znan poznavalec tržaškega trga g. Valerij Polacco članek o povojni trgovini z lesom. Članek vsebuje podatke, ki bodo brezdvomno zanimali tudi širše kroge, vsled česar ga prinašamo v doslednjem prevodu: »Težki povojni gospodarski odnosi so znatno vplivali tudi na trgovino z lesom v Trstu, ki je pred vojno tvorila glavni kontingent tržaškega prometa, kajti dosegal je višino 62 milijonov mtc. Čim se je začetkom leta 1919, otvoril Irgovski promet z nasledstvenimi državami, se je takoj začela dvigati tudi trgovina z lesom v Trstu, ki je bila preje spričo raznih izvoznih in uvoznih omejitev zadosi malenkostna. Uvoz je znašal leta 1919 le 896.366 q, leta 1920. že 1.994.366 q in l. 1921. pa 1.584.826 q. Te številke se nanašajo edino na dovoz po suhem, dočim se je istočasno uvozilo po morju 120.872.288.550 in 102 tisoč 432 q. Izvozilo pa se je po suhem 223.533.197.649 in 112.964 q, po morju pa 257.290.576.926 in 1.130.367 q. Skupni uvoz lesa je torej znašal v l. 1919—1921. v mtc.: 1.017.838, 2.222.916 in 1.243.331. Leta 1913. je znašal uvoz 2.519.688 q, izvoz pa 2.324.862 q, potemtakem je bil uvoz v l. 1919—1921 manjši za 832.430, izvoz pa za 1.081.531 q. Konkurenca drugih luk se je znatno uveljavljala, tako je Jugoslavija izvažala preko dalmatinskih luk, dočim je luka Galac opravljala takorekoč celoten izvoz v Orient. Uvoz iz Italije po suhem se je zmanjšal za 270.000 q v prvi vrsti zato, ker so gozdov bogati deli Julij. Benečije prešli pod Jugoslavijo. Leta 1913. je znašal izvoz v Italijo: 1.688.741 q, to je 72% celotne kvote, leta 1921. pa le 41,6%, kar znači razliko 11.700 vagonov. Izvoz v Egipt se je zvišal l. 1921. za 1000 vagonov, na Grško pa za 5000 vagonov. Celotno se je izvozilo v Orient po morju preko Trsta nad 500.000 vagonov. Na izvoz v Levanto je znatno vplivalo galaško pristanišče, ki ima izvrstna skladišča in strokovnjaško organizacijo. V prvih petih mesecih leta 1922. je znašal celotni uvoz: 685.714 q, izvoz pa 621.810 q. Uvoz iz Jugoslavije se je dvignil od 240.324 q, v l. 1922. na 405.538 q. Velike zapreke delajo trgovini z lesom visoki železniški tarifi, ki znašajo za tono: Postojna - Trst: 69 km 23,80 lir; Trbiž - Trst: 184 km 48,70 lir. Jasno je, da mora s pričo takih tarifov prenehati tranzitni promet preko Trsta. Tarife so za Jugoslavijo povišane za 50%, kar naravno ovira uvoz lesa v Trst. Lokalni (skladiščni) stroški so se l. 1920. znatno zvišali in sicer od 18 lir za m³ na 30 lir. Da se prepreči konkurenca tujih pristanišč, bi se morali ti stroški znižati. Železnice bi morale prenehati pobirati stroške v primeru višje sile ali štrajka. Ležarina se je za ta dva primera že dosedaj znižala za polovico. Načelovni stroški znašajo v Trstu 40 cent za q. Transporti morajo že po preteku 24 ur plačevati ležarino.

Izseljevanje iz naše države. V mesecu septembru t. l. se je iz cele države izselilo 664 oseb (393 moških, 271 žensk). Po poklicu je med temi 116 kvalificiranih delavcev, 305 nekvalificiranih, 100 poljedelcev, 89 otrok, 51 oseb prostelega poklica. V Zedinjene države se jih je izselilo 387, v Kanado 46, v Argentino 219, 20 v Avstralijo. V celem letošnjem letu se je izselilo iz naše države okrog 3000 oseb.

Novo ležišče bavksita v Dalmaciji. V bližini Šibenika, 24 kilometrov od morja, so odprli veliko ležišče bavksita. Od rudnika do morja se namerava zgraditi električna železnica. Letna produkcija bo znašala, kakor pričakujejo, približno 300.000 ton. Polemftakem bi bilo to ležišče bavksita eno največjih. Tudi vedo poročali beogradski listi, da se otvori tovarna za predelavo tega bavksita v ljubljanski okolici.

Ogrske reparacijske dobave. V mesecih julij in avgust t. l. je Ogrska dobavila naši državi na račun reparacij 23.000 ton premoga, 3.500 konj, 220 govedi, 7 lokomotiv in 375 žel. vozov.

Književnost.

Zemljepisni atlas kraljevine SHS. Izdalo »Društvo slovenskih profesorjev« v Ljubljani. Izvršil ing. Viktor Novak. Založila Jugoslovanska knjigarna 1923. Cena 48 Din. — Atlas vsebuje sledeče karte v velikem formatu: 1. Evropa. 2. Kraljevina SHS (Politični pregled in železnice). 3. Orološki in hidrogrfski pregled. 4. Južni del. 5. Sev. vzhodni del. 6. Sev. zapadni del. 7. Slovenske dežele in Istra. Poleg tega manjše karte: 1. Jezikovna karta SHS in sosednjih dežel. 2. Beograd z okolico. 3. Zagreb z okolico. 4. Ljubljana z okolico. — Odkar je svetovni preobrat docela preobrazil osrednjo in vzhodno Evropo, smo se zanimali živo za vsako novo zemljepisno karto; toda nobeno delo nas ni zadovoljilo, ker vse je nosilo pečat naglice, površnosti, nedovršnosti in nepoznavanja slovenskega jezika ter naših razmer. — Pričujoči atlas tvori brez šuma zelo častno izjemo na knjižnem trgu. Da je delo zares popolno, kolikor je to pač mogoče

v sedanjih prilikah neprestanih sprememb, spričuje najprimernejše »Društvo slovenskih profesorjev«, ki je atlas izdalo. Nomenklatura je vseskozi pravilna. Karta nam kaže najpopolnejše meje. Specijalne karte so izdelane lično in prav krasno, kar dela vso čast ing. Novaku in litografiji J. Blasnika nasl. — Cena teh, v 7 barvah izdelanih kart je izvanredno nizka, več nego za polovico nižja, kot stanejo manj lične in manj vredne ter čisto malo zanesljive specijalne karte izvenslovenskih tverdk. — Zemljepisja se učeči mladini bode ta domači atlas najboljši kažipot; pa tudi v sleherni obitelji naj bi si našel vslop, da utrdi in razširi domoznastvo naše mlade države.

Tržna poročila.

Zagrebska blagovna borza 18. okt. Na produktni borzi nolirajo: pšenica, 80 kg, 1—2%, franko Gajdobra v Bački, roba 355; 77—78 kg, 2—3%, slavonska, pariteta Zagreb, roba 370; zdrava ba-

ška koruza, franko postaja, roba 292.50; sremska nova v štoržih, franko postaja, denar 160, slavonski oves, franko postaja, denar 232.50, zaključek 237.50; baška moka »0«, roba 565; otrobi franko Zagreb, roba 160. — Tendence neizpremenjena.

Novosadska blagovna borza 16. okt. Na produktni borzi nolirajo: pšenica, bačka, 79-80 kg, 2%, 9 vag., 350 do 351.25; bačka, 2%, 79-80 kg, za november, duplikat kasa, 5 vagonov, 360; 79-80 kg, 2%, 3 vag., 357.50; ječmen, bački 64-65 kg, duplikat kasa, povprasevanje 360; 65-66 kg, 2 vag., 265; 67-68 kg, 5 in pol vagona 270—275; oves bački, ponudba 230; bački, Subotica, duplikat kasa, vag., 240; koruza, bačka, duplikat kasa, 1 vag., 352.50; sušena, ponudba 250; za december-januar 10% kasa, 15 vag., 250; za januar-marec 100% kasa, 6 vag., 220; baza Tisa, 10 vagonov, 242.50; fižol, beli bački, 1 vag., 530; moka »0«, ponudba 530; »0s«, ponudba 560; »5« 450; »6«, 1 vag., 295; otrobi v jutenih vrečah, ponudba 140. — Tendence mlačna.

Priporoča se:
Špecerijska in delikatesna
veletrgovina in na novo
urejena zajutrkovalnica

T. Mencinger

Ljubljana
Sv. Petra cesta štev. 43
na dvorišču, vhod tudi iz Komenskega
ulice

Pražarna za
kavo z električnim obratom

Starine
vseh vrst, kakor železo, ličina, baker, medenina, cinkovi odpadki, cunje, krojaški odpadki, papir, stari akli, knjige itd. se kupujejo po najvišjih dnevnih cenah.

Cunje
za čiščenje strojev, oprane in desinficirane, se oddajajo v vsaki množini po najnižji dnevni ceni.

Trgovina s starinami
Jakob Zagode, Maribor
Tržaška cesta 5.

NA VELIKO IN MALO!
Priporočamo: galanterijo, nogavice, potrebščine za čevljarje, sedlarje, rinčice, podloge (belgier), nadalje potrebščine za krojače in šivilje, gumbe, sukanec, vezeno, svilo, tehnične decimalne in balančne najceneje pri

Josip PETELINC
Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

LJUBLJANA
SINON GREGORČEVA ULICA 13
Telefon štev. 552
se priporoča
za naročila vseh v nje stroko
spadajočih del.
Izvršitev točna in solidna!

Pristopajte kot član k
društvu

TRGOVSKA AKADEMIJA!

Ivan Jelačin
Ljubljana

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe
Zaloga sveže
pražene kave
mletih dišav in
rudninske vode

Točna in solidna posrežba!
Zahtevajte cenik!

Veletrgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami, knjigarna, umetnine in muzikalije

Goričar & Leskovšek
Celje

je najugodnejši vir nakupa za trgovce.

„JUGOEKSIM“

EKSPORT TRGOVSKA DRUŽBA IMPORT
VEKOSLAV PELC IN DRUGOVI
V LJUBLJANI, VEGOVA ULICA 8

Trgovina s špecerijskim, kolonijalnim, materialnim blagom, deželnimi in poljskimi pridelki in izdelki, mlevskimi izdelki, lesom in lesnimi izdelki ter manufakturo na debelo.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Maribor, Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Šelenburgova ulica štev. 1.

KAPITAL in REZERVA Din 17,500,000—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavlj: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

EKSPozITURE

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana (menjalnica
v Kolodvorski ulici)

Prva žebljarska in železobitna zadruga v Kropi in Kamni gorici

Pisma: Žebljarska zadruga, Kropa (Slovenija).

Brzjavke: Zadruga Kropa.

Telefon interurban: Podnart 2.

Žebli za normalne in ozkoirne
železnice
Žebli za ladje, črni ali pocinkani
Žebli za zgradbe, les itd.
Žebli za čevlje
Spojke za odre in prage

Spojke za ladje in splave
Železne brane
Zobje za brane
Ključke za podobe, zid, cevi,
žlebove itd.
Vijaki z malicami

Podložne pločice
Malice
Zakovice za tenderje, kolle,
mostove, sode, pločvino,
kolesa itd.
Vijačni čepi — Verige

Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki po vzorcih in risbah najceneje.
Ilustrovani ceniki na razpolago.